

Irena Pulak

Internet po stronie nauczyciela

Recenzja książki:
Aleksandra Pezda,
Koniec epoki kredy,
AGORA S.A, 2011

Internet po stronie nauczyciela to tytuł pierwszego rozdziału książki *Koniec epoki kredy* autorstwa Aleksandry Pezdy, która ukazała się w 2011 roku nakładem wydawnictwa AGORA S.A. Cytowany tytuł rozdziału wydaje się trafniej oddawać główne przesłanie całej książki. Autorka – znana dziennikarka Gazety Wyborczej, zaangażowana w akcje „Szkoła z klasą 2.0” czy organizację konferencji pod hasłem „Laptop dla pierwszaka” – stara się pokazać ciekawe i różnorodne przykłady wykorzystania mediów społecznościowych w praktyce edukacyjnej i sylwetki osób, które z tych nowych, cyfrowych mediów potrafią zrobić dobry użytek. Z poglądem, że rzeczywiście mamy do czynienia z rewolucyjnymi zmianami w polskiej szkole, końcem pewnej epoki, odrzuceniem tradycyjnych metod nauczania na korzyść nowoczesności i świata nowych mediów i z tak sformułowanym tytułem książki, moim zdaniem, należałoby polemizować i postrzegam go bardziej jako zamierzony zabieg marketingowy, mający na celu zwrócenie uwagi na nowe tendencje i możliwości.

Pozycja ta powstała po części jako zapis spotkań i rozmów z ludźmi, najczęściej nauczycielami szkół różnych szczebli, począwszy od szkoły podstawowej, a na uniwersytetach i szkołach wyższych kończąc, starającymi się oswoić i jak najlepiej wykorzystać dla potrzeb procesu kształcenia nowe media i technologie informacyjne. Nie jest to jednak bezkrytyczny zachwyt nad technologicznymi nowinkami, ale raczej rzetelny

Recenzje i nowości wydawnicze

przegląd możliwości, jakie dają nam do ręki nowe, dostępne za pośrednictwem Internetu narzędzia oraz pomysłów, które mogą posłużyć jako inspiracja do podjęcia własnych działań edukacyjnych.

Książka, sądząc z nadanego jej tytułu, jest dedykowana przede wszystkim nauczycielom i wykładowcom, jednak warto, aby zapoznali się z nią również uczniowie i ich rodzice. Wśród młodego pokolenia często obserwujemy bezrefleksyjne podejście do nowych technologii, nauczyciele narzekają, że do wiadomości zaczerpniętych z Internetu uczniowie podchodzą w sposób bezkrytyczny, traktując jako wygodne i co gorsza jedyne źródło informacji. Problemu tego nie rozwiązuje autorytarny zakaz korzystania przy odrabianiu zadań domowych np. z Wikipedii, pomocą może jednak kształtowanie już od najmłodszych lat postaw świadomego użytkownika informacji (temat ten podejmuje jeden z pierwszych rozdziałów książki). Zaznajomienie z całym przebiegiem procesu opracowania i weryfikacji haseł obowiązującym w tej chyba najpopularniejszej na świecie encyklopedii, uświadomienie, jak wszystko powstaje i działa, jak – nawet będąc jeszcze uczniem szkoły podstawowej – można zostać autorem haseł, pozwala właśnie takie świadome postawy formować i rozwijać. Nauczyciel może także na potrzeby procesu dydaktycznego wspólnie z uczniami stworzyć i prowadzić własną Wiki. Przykładowe narzędzia internetowe pełniące zbliżone funkcje omówione zostały w rozdziale szóstym.

Wiele miejsca autorka poświęciła blogom. Blogi – pierwotnie powstały jako internetowe pamiętniki – obecnie ewoluują bardziej w stronę wirtualnych notatników, w których autor dzieli się z czytelnikami swoimi przemyśleniami i refleksjami, a system komentarzy pozwala na otrzymanie informacji zwrotnej, wymianę poglądów i prowadzenie wirtualnych dyskusji. Blog prowadzony przez nauczyciela może być wygodną platformą komunikacji z uczniami, np. poprzez systematyczne zamieszczanie informacji o zadaniach, terminach sprawdzianów czy sprawach organizacyjnych, może ułatwić życie wielu dzieciom i ich rodzicom. Zaangażowanie uczniów do wspólnego prowadzenia klasowego bloga, umieszczanie na nim zdjęć, sprawozdań z wycieczek i dokumentowanie innych wydarzeń z życia szkoły, prowadzenie dyskusji wokół interesujących tematów pozwala nauczycielowi w nowej formie uczyć takich umiejętności, jak pisanie, dyskusowanie, dowodzenie swoich racji i – co ważne we współczesnym cyfrowym świecie – poczucia odpowiedzialności za własne – zamieszczone w sieci – słowa.

Kolejny rozdział omawia możliwości wykorzystania serwisu YouTube w szkole. Dynamicznie rozrastające się zasoby, często profesjonalnie opracowanych materiałów multimedialnych stanowić mogą bogate repozytorium filmów o charakterze edukacyjnym. Warto poszukać kanałów,

które publikują filmy z zapisem różnorodnych, ciekawych doświadczeń fizycznych czy chemicznych. Autorka przywołuje postać profesora Lecha Mankiewicza z centrum Fizyki Teoretycznej PAN, który wraz z innymi nauczycielami skupionymi wokół programu Hands-On Universe Polska współtworzy na YouTube kanał „Prosty eksperyment”. Wskazuje także na korzyści wynikające się z nagrywania przez nauczycieli własnych materiałów i udostępniania ich uczniom. Sądząc z liczby i tematyki filmów zamieszczanych w serwisie, młode pokolenie kocha samodzielnie kręcić filmy i dzielić się nimi z innymi. Techniczne możliwości współczesnego telefonu komórkowego lub aparatu fotograficznego zupełnie wystarczają, aby nakręcić wartościowy materiał filmowy, a dotarcie z nim do szerokiego grona odbiorców ułatwia właśnie YouTube. Pomysł, aby angażować uczniów do przygotowywania w ramach realizowanych projektów nagrań reportaży lub wywiadów, znajduje wśród nauczycieli coraz szersze grono zwolenników, pozwala bowiem połączyć atrakcyjną formę z edukacyjnym przekazem.

W książce przedstawiono i omówiono również 5 sposobów na Facebooka w szkole. W kontekście edukacyjnym tak popularny obecnie Facebook może stanowić wygodną platformę komunikacyjną, pozwalającą na szybki kontakt, gromadzenie osób wokół różnych działań i podejmowanych akcji klasowych czy szkolnych, dzielenie się wiedzą z innymi uczestnikami procesu kształcenia oraz jako skuteczne narzędzie promocji. Z perspektywy jednak nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej Facebook ma jedną, zasadniczą wadę, według regulaminu serwisu, użytkownik rejestrujący się powinien mieć przynajmniej 13 lat. Częstość ten zapis jest łamany, ale ze względów bezpieczeństwa młodsze dzieci nie powinny z niego korzystać.

Właśnie problem bezpieczeństwa w sieci podejmuje jeden z dwóch zamykających książkę rozdziałów. Świadomość zagrożeń oraz zasad prawidłowego i bezpiecznego zachowania w Internecie stanowi fundament przygotowania dzieci i młodzieży do funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym i powinna być kształtowana już od najmłodszych lat, od momentu, kiedy dziecko rozpoczyna swoją przygodę z wirtualnym środowiskiem.

Ostatni rozdział – Lekcja przyszłości, to relacja autorki z wizyty w portugalskiej szkole i ze wspólnej lekcji, którą dzięki Skypowi można było przeprowadzić z ich rówieśnikami ze szkoły podstawowej w Jarocinie.

Książkę Aleksandry Pezdy można traktować jako pozycję popularnonaukową, poradnik przybliżający od strony praktycznej możliwości wykorzystania Internetu, szczególnie portali społecznościowych w procesie edukacji szkolnej i akademickiej, bogato zilustrowany przykładami może stanowić wartościowe źródło własnych inspiracji.